

Svangerskap-, fødsels- og barselomsorg

*Sanitetskvinnene har lang tradisjon for å jobbe for å bedre mor-
barn helse. Et godt svangerskaps-, fødsel- og barseltilbud er en
viktig del av kvinners helse. Alle kvinner og barn i Norge fortjener
trygg og god omsorg.*

Våre politiske saker

- Sikre en faglig forsvarlig omsorg over hele landet i både kommune- og spesialisthelsetjenesten ved å blant annet sikre hele og faste stillinger, rekrutteringstillegg, stimuleringsordninger, gode arbeidsbetingelser og kompetanseheving.
- Vi må ha jordmor i nok kapasitet i hver kommune, om må styrke jordmødre i både kommune- og spesialisthelsetjenesten.
- Sørge for flere og bedre lavterskeltilbud både før, under og etter fødsel, slik som fysioterapi, sexolog og psykolog.
- Sikre bruk av kvalifisert tolk, slik at tolkeloven følges i alle ledd i oppfølging.
- Hindre vold mot den gravide, gjennom blant annet å gi verktøykasse for helsepersonell og krav om obligatorisk kurs/voldskompetanse for alle som jobber i svangerskapsomsorgen, inkludert fastlegene.
- Sikre papirløse kvinner gratis tilgang til svangerskaps-, fødsel- og barselomsorgen. Papirløse kvinner er trippelutsatt, som en minoritet, som kvinne og som papirløs migrant. Dette er en gruppe som lever med mye frykt og uforutsigbarhet. Papirløse migranter har ikke rett på fastlege. Gravide har full rett til svangerskaps-, fødsels – og barselomsorg, og abort, men ikke rett til å få det dekket økonomisk.
- Sikre at alle har tilgang på kvalitetssikret og forståelig informasjon som er tilrettelagt og brukervennlig, og tilgjengelig på flere språk. Dette gjelder informasjon om blant annet:
  - Legemiddelbruk under graviditet: Kvalitetssikret informasjon fra farmasøyt i samarbeid med fastlege og pasient
  - Svangerskapsdiabetes
  - Svangerskaps- og barseldepresjon: Mamma Mia er forebyggende, men trengs på flere språk. Det må være offentlig tilgjengelig, gratis og reklamefritt.
  - Spiseforstyrrelser under svangerskap

Videre ønsker vi å dele inn våre saker i tre ulike områder: forsvarlig svangerskapsomsorg, forsvarlig fødselsomsorg og forsvarlig barselomsorg.

Forsvarlig svangerskapsomsorg

- Alle kvinner skal ha en reell mulighet til å velge om de vil gå til fastlege, jordmor eller begge deler, i løpet av svangerskapet. Dette krever et tverrfaglig samarbeid i helsetjenesten.
- Det er behov for å innføre en elektronisk pasientjournal som følger pasienten.
- Det må opprettes digitalt helsekort for gravide.
- Fødselsforberedende kurs bør være gratis og tilgjengelig for alle, inkludert partner.

Forsvarlig fødselsomsorg

- Styrking og tilrettelegging for en likeverdig og individuell svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg gjennom tilbudet Flerkulturell doula til gravide innvandrerkvinner i en ekstremt sårbar livssituasjon.
- Alle har rett til en-til-en omsorg av jordmor under aktiv fødsel, også ved følgetjeneste.
- Det skal være tverrfaglig team ved alle kvinneklinikker og fødeavdelinger.
- Hver enkelt kvinne og families individuelle behov for oppfølging etter fødsel skal ivaretas. Dette innebærer at man ikke skal føle seg presset til å dra hjem og sikre at man får etablert amming.
- Ved planlagt keisersnitt skal ikke den fødende miste permisjonstid.
- Nei til sommerstengte fødeavdelinger.

Forsvarlig barselomsorg

- Planlegge nye sykehusbygg som også ivaretar forsvarlig barselomsorg.
- Nasjonal faglig retningslinje for barselomsorg bør oppdateres og revideres.
- Alle har behov for et sikkerhetsnett når man kommer hjem. Når det planlegges sykehus med kortere liggetid, må det være nok jordmødre og kompetent personell i kommunehelsetjenesten.
- Det bør lovfestes rett til hjemmebesøk etter fødsel av jordmor.
- Alle må få tilbud om oppfølgingssamtale med fødselslege eller forløsende jordmor. Kvinnen må kalles inn.
- Hvis mor blir psykisk syk etter fødsel må det være et tilbud hvor mor kan legges inn sammen med barnet.
- Rette oppmerksomhet mot sykdommer og skader etter fødsel, slik som kronisk bekkenleddsmerter og fødselsskaper. Styrke det tverrfaglige samarbeidet i tjenestene, med fokus på utfordringer etter svangerskap og fødsel.
- Lovfeste rett til en time gratis obligatorisk oppfølging fra fysioterapeut.
- Ammeveiledning bør defineres som nødvendig helsehjelp. Alle bør få kvalifisert ammeveiledning både i kommune- og spesialisthelsetjenesten. Alle helsestasjoner bør være godkjent som ammekyndige. Vi må bruke gode sertifiseringsordninger, og sikre flere med flerkulturell kompetanse.

Bakgrunn

Kvinnens helse og livsvilkår står i høysetet hos Sanitetskvinnene. Vi ønsker og jobber for en forsvarlig svangerskaps-, fødsels- og barselomsorg, som sikrer det beste tilbudet for den

fødende, partner og barnet. Dette krever bedre implementering av nåværende anbefalinger og økte ressurser inn i hele omsorgsapparatet. Alle fødende må ha reelle valgmuligheter. Alle fortjener en-til-en veiledning og en-til-en oppfølging. Vi trenger nok erfarne jordmødre og fødselsleger for å kunne gi forsvarlig hjelp. Vi må styrke det tverrfaglige samarbeidet mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten. Vi må ruste oss for fremtidens omsorg som vil være kjennetegnet av mer kompleksitet, flere mødre med underliggende sykdom og generelt eldre førstegangsfødende. Dagens fødsel- og barselstilbud trues av effektivitetskrav. Vi mener generelt at det er kritikkverdig at flere fødetilbud legges ned, og at det planlegges for få bygg, med for dårlige forhold for kvinnen, og for lite plass. Det må tenkes erfarings- og forskningsbasert. Har ikke mor det bra under svangerskap, fødsel og barsel får ikke barn det bra ved livets start. Vi vet ikke nok om hvilke helsemessige konsekvenser den kortere liggetidstiden har på nye mødre og deres nyfødte i Norge. Vi må høyne status for mor, og sette den som føder i fokus.

Interne politiske mål

- Gi innspill til ny stortingsmelding om det helhetlige føde- og barselstilbudet

Våre aktiviteter på feltet:

- [Flerkulturell doula](#)
- [Motherhood](#)
- [Barseltreff på tvers](#)
- [Nettserien Svanger](#)

Strategiske dokumenter, rapporter og lovverk

- [Samlet oversikt hos Helsedirektoratet](#)
- [Chatboten Dina](#)
- [Trygg Mammamedisin](#)
- [Resolusjon 1 \(2018\) En trygg fødsels- og barselomsorg over hele landet](#)

Dette dokumentet revideres årlig. Sist revidert